

BISERICA și ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor. ; până la 200 cuvinte
8 cor. ; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Predică

la începutul anului școlar.

»Lăsați pruncii să vină la mine,
și nu-i opriti, că a unora ca
acestora este împărăția lui
Dzeu.« (Luca, c. 18. v. 16.)

Iubiților credincioși !

Veacuri au trecut, de când s'a petrecut drama cea înfiorătoare pe muntele Golgota și biserica întemeiată de Mântuitorul Cristos prin scump sângele său neclintită stă și astăzi. Figura lui dumnezească și măreață neștearsă și neclintită stă și astăzi în inimile oamenilor, ca stânca de granit ce se înalță din mijlocul mării, a cărei vîrfuri în ziua dimineții razele soarelui le luminează cu o aureolă admirabilă, eară poalele și coastele ei spumegând o bat valuri viforoase și furioase. Cine privilegiu a avut să vadă un asemenea spectacol miraculos și măreț, de bună seama socoteală a făcut, că stânca nu va birui cu valurile turbate, dar plăcut a fost surprins, când după alinarea furtunei, stânca din mijlocul mării a apărut în haină și mai pompoasă sub ceriul azuriu și par'că mai întărită și mai crescută a ieșit din lupta cu valurile puternice.

Secolii și veacurile trecute numai crescînd au văzut figura cea măreață a Mântuitorului Cristos. Timpurile trecute și depărtarea cea mare n'o micșorează, și cu cât mai multe vor apune aceste veacuri, figura lui măreață și memoria lui cu atât mai mult vor crește, ca umbra la apusul soarelui. El, Mântuitorul Cristos, este figura aceasta neconținut crescătoare și nemuritoare !

De când cuvîntul dumnezeesc trup s'a făcut, a luminat omenimea, că aceasta misiune, chemare mai măreață are. De atunci tot omul creștin bine înțeles știe, că datorința are a se face mai bun, a nisui spre perfecționare, sau desevîrsire, cum am zice altcum. De atunci cunoaștem de

cea dintăi lege : iubirea, dreptatea, umanitatea, de cari omul crescut în duhul creștinătății nu poate să abzică, fără ca prin aceasta abzicere să și schimbe și natura.

Aceasta schimbare în lume n'au putut-o produce decât învățăturile Mântuitorului și ale bisericii întemeiate de El, prin urmare creștinismul. Chiar și dușmanii bisericii creștine o mărturisesc aceasta. Fără Mântuitorul Cristos și acum ne-am proșterne naintea idolilor și datinele cele proaste și ridiculoase ar domina și acum în moravurile noastre. Biserica creștină ne-a curățit de gunoii și scârba ce deopotrivă ne desfigura atât sufletul, cât și inima.

Și cu toate aceste, ce auzim astăzi? Că în biserica noastră nu mai afli înaintare și nu-ți finde destulă mângăere. O, Doamne! — își întorc fața de către ea, precum își întoarce pruncul ingrat fața de către mama lui. Când l'a crescut și în picioare l'a pus, atunci o părăsește, ba, poate, o și calomniază. Nu-și mai aduce aminte de ochii ei veghietori, nu de grijile ei în nopțile nedormite și nu de momentele cele nenumărate când cu dragoste l'a cuprins. Nu vede mai mult meritele și virtuțile ei, la sfaturile ei privește cu suris pe buze și caută scăpare de sub îngrijirea ei.

O, biserica mea! De câte ori sângerează inima ta la ingratitudea fiilor tîi! O, câtă calomnie cuprinde rătăcirea unei gândiri!

În cuvîntarea mea de astăzi, iubiților ascultători, voesc să vă arăt două lucruri:

1. Că biserica noastră dreptmăritoare ne-adormită lucră pentru înaintarea fiilor ei.

2. Că în această biserică dreptmăritoare afli toate mijloacele de înaintare.

Curat cum ne-au arătat-o Mântuitorul Christos, când învăța umblînd prin Capernaum și zicînd:
»Lăsați pruncii să vină la mine și nu-i opriti,

că a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu.»

* * *

Biserica noastră dreptmăritoare, care de veacuri nevătămate și în toată virginitatea lor a susținut învățăturile întemeietorului ei, a Mântuitorului Christos, întotdeauna cu scumpătate și-a împlinit misiunea pe acest pământ. Lupte crâncene a purtat cu popoare barbare și semibarbare, și totdeauna învingătoare a eșit din aceste lupte, cu puteri oțelite. Zadarnice au fost valorile furioase ce o băteau, stat-a și stă și azi neclintită, ca stânca de granit din mijlocul mării, despre care vă amintii mai înainte, înfrumusețată de cununa biruitorului și splendidă ca cristalul, din care mii și mii de raze strălucesc când soarele dumnezeesc răsare, ca să-și vadă mi-reasa.

Cum oare iubiților credincioși, atâta tărie?! Voiu spune: pentru-că instituțiunea dumnezească este și ceea-ce dumnezeesc este, adevăr este. Adevărul nu se poate răsturna și schimba, treacă macar secoli, veacuri!

Ca adevăr, numai adevăr a putut propaga și învăța, și întocmai învățăturilor Mântuitorului Christos, sub scutul său a luat pe fiica ei: școala noastră și de timpuri îndelungate veghia, ca hrana sufletească amăsurat învățăturilor ei creștinești să se dea fiilor noștri, convinsă fiind, că numai tari în credință crescuți acești fii vor pute ajunge fericire aici pe pământ și sus în ceriu.

Într'adevăr nu este blăstem mai mare, decât a fi fără credință. Celui nefericit îi face vieța fără nici o bucurie și îi răpește chiar și nădejdea; celui bogat, liniștea, ear sêracului speranța în viitor. Bărbații și femeile le face sclavi pasiunilor. Cu un cuvânt dirimă în om tot aceea ce este nobil și încurăgiător, pentru-că la fericire conduce numai una ușă: inima curățită și liniștită în dragostea către Dumnezeu.

Voiu aduce un exemplu:

În secolul trecut trăia un bărbat francez, învățat mare și cu nume european, dar l-a răpit și pe el curentul bolnăvicios de necredință.

A luat în căsătorie o femeie nobilă, tare în credința ei către Dumnezeu.

Când Dumnezeu căsătoria lor a binecuvântat-o cu o copilă, el a zis soției:

— Iubita mea! eu nu mă amestec în creșterea fetei noastre, dar doresc, ca după-ce va ajunge etatea de 17 ani, când de sine stătătoare va ști cugeta, atunci să mi-o lași, ca să-i fac cunoscute învățăturile mele. Ea va alege între credința ta și între știința mea.

Când întradevăr a sosit vremea aceasta, bărbatul învățat de mult a uitat tocmeala. Nu înse soția. În ziua când fata a împlinit 17 ani,

și înbrăcat-o în haine sêrbătorești și a condus-o n ofiaul bărbatului său.

— Iubitul meu! eu mi-am împlinit datorița. Am terminat creșterea fetei noastre. După promisiunea mea, eată îți predau fetea. Să-i faci acum cunoscută știința ta, de care altcum, credința ei eu nu o mai tem.

Și când bărbatul lacrimi a văzut curgând din ochii soției sale, cu inima înmoiată a sărutat fruntea fetei și punând mâinile ei în mâinile mamei, a zis:

— Iubita mea, crește și mai departe fata noastră așa curtată, așa blândă și așa virginală ca până acum. Blăstemată ar fi mâna aceea, carea ar șterge roaua sufletului ei; blăstemată limba aceea, care otrava necredinței ar vărsa-o în inima ei candidă.

Dumnezeul cel îndurat care i-a înmoiat inima acestui tată, pe patul de moarte nu l-a lăsat fără mângâiere și marele învățat întors earași către Dumnezeu, ca creștin a murit.

Vedeți, iubiților ascultători, această mamă este sfânta noastră biserică, care adevărurile propagate de răscumpărătorul neamului omenesc curate le picură în inimile fiilor noștri. Nu vă depărtați de ea, ci cu toată inima încredințați creșterea fiilor voștri fiicei sale: școalei noastre!

Au nu vă cutremurați voi, când auziți din gura pruncilor voștri:

— Mamă, oare când voiu fi așa de mare, ca să nu mă mai rog, cum nu se roagă tata?

Aceștia sunt acei copii, cari nu cercetează școala noastră, mai mult din vina părinților, cari, Doamne, rar, sau nici odată nu-și fac cruce și nu se roagă la Dumnezeu.

Sermene suflete! Oare ce s'o alege din ei?!

*

Am zis, iubiților ascultători, că în biserică noastră dreptmăritoare poți afla toate mijloacele de înaintare:

Biserica noastră luminează mintea, propagă libertatea și egalitatea și lucrează neconținut pentru fericirea fiilor ei.

A ridicat și ridică școale pentru luminarea minții sub scutul ei; te învață să umbli pe căi drepte, ca să nu cazi în abisuri amefitoare. Conduce pe fii ei cu dumnezeasca sa putere, care nici odată nu se clatină.

Priviți voi la ambele școale ce le avem, la institutele noastre de cultură mai înaltă, oare nu biserică noastră le-a ridicat aceste?

Oare în acestea nu aceea se învață ce este bun, nobil, frumos, curat, sau cu un cuvânt am putea zice: aceea ce este moral? Și din contră: spală din inima și din sufletele noastre aceea-ce este rău, urât, necurat și josnic, cari toate izvoresc numai din necredință.

De aceea zice un mare învățat :

Băgați numai bine de seama, cine alungă din inima lui pe Iisus Cristos, acela repede merge pe povârniș, pentru-că îi lipsește ceva sau din minte, sau din inimă.

* * *

O, Iisuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu, îndreaptă ochii Tăi spre noi păcătoșii, fă părtaș poporul meu de mila ta cea cerească, dă-i lui tărie de credință, înțelegere ageră, ca să cuprindă mărirea Ta cea dumnezească și noi pe Tine Iisuse Te vom lăuda și preamări acum și pururea și în vecii vecilor. Amin !

Iancu Ștefănuț,
preot.

Apărare împotriva mălurei.

Știm cu toții, că la treerat (îmblătit) adese ori se ridică din bucate o pulvere (praf) neagră, ceea-ce dovedește, că în bucate se află mălură sau tăciune. În asemenea cazuri bietul țăran necăjit cum e, intrabă și pe Stan și pe Bran, ce trebuie să facă, ca să-și scape bucatele de acest dușman primejdios și bine înțeles că fiecare îl învață să sulfatze (îmoaie) sēmēnța, și-i spun mai multe moduri cum trebuie făcută muiarea. E drept, că mulți îi dau și învățături greșite, cari nu numai că nu-i folosesc, ci îi mai pot pricinui și pagubă.

La noi mare stricăciune face tăciunele (mălura) griului, adecă așa numitul tăciune pietros sau puturos. Tăciunele porumbului nu prea pricinuește așa mari pagube, de aceea nici nu e trebuință să facem ceva pentru a-l stărpi.

Ca să ne scăpăm de tăciune, trebuie să muiem sēmēnțele în soluție de sulfat de cupru (piatră vînată). Dacă vrem să facem bine treaba aceasta, adecă să stărpi (omorîm) de tot tăciunele prins pe sēmēnță, sau une-ori chiar intrat în bob, procedem astfel :

Înainte de toate luăm o puțină (cadă, vană, albă, troacă, ciubăr) sau o jumătate de butoi, în care punem 2 hectolitri (200 litri) de apă simplă. Putina trebuie să fie nițel mai mare, așa că după-ce am pus apă în ea, tot să mai rămăe de vre-o palmă goală. Din apa aceasta punem cam vre-o 5 litri într'o oală de pământ (lut) și o încălzim, până când e aproape să fiarbă; atunci turnăm în oală 2 chilograme de sulfat de cupru (piatră vînată) și o mestecăm cu un lemn, până-ce s'a topit de tot. Soluția aceasta o vărsăm în cadă peste apa curată, le amestecăm bine și așa e gata soluția de 1% de piatră vînată.

Atunci luăm două coșuri (coșare, cotărițe) de nuiete de salcă, cari însă să nu fie prea mari, așa ca să între lesne în puțină. Le captușim pe amēdouē pe dinlăuntru cu pânză subțire de

sac. După aceea punem într'un coș cam 10—12, sau cel mult 15 litri de sēmēnță. O femeie apucă coșul de urechi (mânere) cu amēdouē mânăle și-l înfundă în puțină, când apa bine înțeles trece prin coș, prin sac și moaie sēmēnța. Cealaltă femeie bagă mânăle în apă și freacă bine sēmēnța din coș, până când nu se mai ridică la suprafața apei nici un bob cu tăciune, boabe seci, pleavă sau alte necurătenii. Boabele bune rămân la fund și așa cele ieșite deasupra, precum și celelalte necurătenii trebuiesc prinse într'o sită mică (ciur), și puse bășca (separat.)

După-aceea femeia, care ține coșul, îl ridică puțin în sus, așa că marginea coșului să iese cam cu vre-o 2 degete din apă afară, ear cealaltă freacă sēmēnța bine cu mânăle și o spală tot în aceeaș apă. După-ce a spălat-o bine, scoate coșul de tot din apă și-l pune pe marginea putinei, culcat spre înlăuntru ca să se scurgă puțin apa din el. Pe urmă îl pun jos lângă vas pe două lemne (podbale).

Acuma iau coșul al doilea, pun și în acela 10—12, sau cel mult 15 litri de sēmēnță, o spală și pe aceea tot așa, tot în aceeași apă și până ce gată cu al doilea coș, din cel dintăiu se va fi stors zeama de tot.

Sămēnța astfel stoarsă o întindem și o respirăm bine pe o mușama (lepedeu) sau pe o rogojină deasă, la un loc bine aerisat, unde în timp de 2—3 ciasuri se usucă de tot și e bună de sēmēnat. Dacă e timp ploios și nu putem sēmēna grăul îndată, punem sēmēnța muiată la un loc aerizat, o spriginim bine pe o mușama și o întorcem de mai multe ori, ca să nu se încălzească.

Astfel doi muncitori moaie în timp de 1 oră cam 1¹/₂—2 hectolitri de sēmēnță, care atunci e mântuită de tăciune.

Mulți oameni se plâng, că au muiat sēmēnța și tot le-a fost grăul plin de tăciune.

Oare care e pricina?

E ușor de priceput, că dacă cineva, după ce s'a uscat grăul muiat, îl pune ear în aceeași saci, în cari a fost înainte de a fi spălat, pe saci e tăciune destulă și așa ear se prinde de sēmēnță.

De așa ceva trebuie să ne păzim! Dacă nu avem saci, în cari n'a fost grău cu tăciune, adecă saci noi, luăm câțiva (câți ne trebuiesc), îi spalăm bine în apă fiartă cu o zi mai înainte îi uscăm și așa îi putem folosi.

Mulți oameni fac toate așa precum am zis și totuși au grău cu tăciune. Și eată cum se întimplă. Sunt unii căroră de geaba le vorbești. Ei nu te ascultă, nu moaie sēmēnță, sau și dacă o moaie, o moaie rău, așa că mai rămăne în ea mult tăciune. Pe urmă când o seamănă, vîntul duce tăciunele în toate părțile, care fiind un bu-

rete mic, se prinde și umple și grăul aceuia, care și-a dat toată truda și așa lenevia unuia strică și treaba celuilalt. De aceea toți ar trebui să moaie sămânța și să o moaie bine, căci numai așa se va strîpi de tot tăciunele.

Sămânțele seci, pleava sau alte necurățeni alese din grâu, când se face muiarea, fiind pline de peatră vînată, sunt otrăvite; deci nu ertat să le dăm vitelor, nici să le aruncăm în gunoi, fiindcă le mănâncă găinele și crapă. Mai bine e să le ținem undeva și când fac femeile pâne, le ardem în cuptor.

Modul acesta de a muiă sēmânța se poate folosi și la ori-ce alte bucate.

Sămânța de mohor e foarte ușoară, astfel că se ridică de asupra apei și sēmânța bună intră în cea rea. De aceea dacă cineva n'ar avea prea multă sēmânță, să adune toată sēmânța aleasă, până ce are earăș vre-o 1.0—1.5 litrii și să o spele din nou, ca așa să se aleagă cât mai bine cea bună. În caz de lipsă poate să o samene toată, după ce a fost muiată cinstit.

Dacă soluția din puțină se sfērșește, mai facem earăș câtă ne trebuie.

Muerea în modul acesta nu produce nici o pagubă și făcând așa în fie-care an, tăciunele va pieri repede.

În sfîrșit dacă sēmănăm cu mășina, trebuie să o curățim bine, nainte de a pune în ea sēmânța.

Avis.

Se aduce la cunoștință P. T. public, că toate restanțele mai vechi inclusive 1900 și de aci înainte se solvesc la cassa consistorială, dar' abonamentul restant din 1901, precum și cel curent, al foaiei »Biserica și Școala«, mai departe prețul calendarelor de pe anul 1902, să nu se trimită mai mult **cassei consistoriale**, ci la adresa: **Administrațiunea tipografiei diecesane, în Arad.**

Totodată rugăm și pe această cale pe toți P. T. restanțieri ai tipografiei diecesane, cărora li-s'au trimis din partea **administrațiunei tipografiei** provocări de plătire, să achite suma cu care dătoresc, ca să nu fim siliți a păși cu alte mijloace de încasare.

În fine avisăm, că la administrațiunea tipografiei se pot căpeta acum și tipăriturile: **cvitante, contra-cvitanție și cvite oficioase**, fie-care esemplar, cu 2 fil.

Administrațiunea tipografiei diecesane.

CRONICA.

* **Incă un proces câștigat.** Cetim în „Telegraful Român“: Avem să înregistrăm o nouă învingere a bisericii noastre. Luni, a adus înalta Curie sentența în procesul de despărțire hierarhică a comunei Dobrita, diecesa Caransebeșului, și a dat câștig de cauză Românilor, predându-le *jumătate* în averea comună bisericească, care se urcă la 100,000 coroane, și condamnând pe Sërbi și la purtarea speselor de proces, în sumă de trei mii coroane. Interesele bisericii noastre le-a apêrat și în procesul acesta dl Dr. *Emil Babeș*, avocat în Budapesta.

* **Țerancele române din Ecica-română,** la stăruința vrednicului paroch Valerie *Magdu* de acolo, au espedat la adresa dlui Victor *Tordășianu*, president al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, anume pentru esposiția industriulă, o ladă de lucrări țesute și confecționate de mâinile țerancelor noastre din Ecica (comitatul Torontal). Între lucrările de toată frumusețea se găsesc covoare de pat cu prețul dela 40—80 cor., covoare pentru divane (otoman) cu prețul de 80 cor., covor de masă, covor sub masă cu prețul de 130 cor., străiți ieșcane, cătrînțe ieșcane, ciupage (camison) și brêne ieșcane, în totat 29 bucăți cu prețul total de aproape 1000 cor. — Obiectele sunt însoțite de-o descriere interesantă a lucrărilor și se vor pune în vânzare. După toată probabilitatea, lucrările harnicelor ecicane se vor espune și înainte de esposiție în galantarele și vitrine magaziilor de modă din Sibiu.

* **„Asociațiunea pentru lit. română și cultura poporului român“** convoaca Adunare generală ordinară la Oravița pe zilele 14 și 15 Septembrie st. n. 1902. Programul adunării este: Ședința primă. Duminică în 14 Septembrie st. n. 1902, la oarele 11 înainte de amezii. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Constatarea delegaților prezenți. 3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1901. 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea raportului general; b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1901 și a proiectului de budget pe anul 1903; c) pentru înscrierea de membri. 5. Propuneri eventuale. La oarele 5 după amezii ședința festivă a secțiunilor științifice literare. Ședința a doua. Luni în 15 Septembrie st. n. 1902, la oarele 10 înainte de amezii. Ordinea de zi: 1. Rapoartele comisiunilor. 2. Fixarea locului pentru proxima adunare generală. 3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale. 4. Inchiderea adunării generale. Se observă, că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris presiului Asociațiunii (în Sibiu, Str. Morii N. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală. Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 16 Aug. 1902. — Dr. *Alexandru Mocsonyi*, Dr. *Ilie Beu*, secretar II.

Posta redacțiunei.

I. Popescu, Hălmăgel. Să te presinți cu băiatul pe 5—6 Sept. n. la Dir. Sem.

Convocare

Pe basa §. 23 din Statutele Reuniunii învățătorilor dela școalele populare gr.-ort. rom. conf. din pro-

topopiatele: Timișoara, Belinți Comlăușul-mare și Lipova se convoacă adunarea generală a desp. Lipovei, Vineri în 16/29 Aug. a. c. în Lipova la 9 ore a. m. la care cu onoare se invită toți P. T. Domni membrii, precum amicii și toți binevoitorii școlii noastre.

Programul adunării:

1. Vineri în 16/29 Aug. a. c. la 9 ore a. m. participarea la celebrarea chemării Duhului sfânt.
2. După chemarea Duhului sfânt, deschiderea adunării gen. în localul școlii: a) prezentarea raportului anual al președintelui; b) cassierului; c) bibliotecarului; d) censurarea socoților și a rapoartelor.
3. Ascultarea disertațiilor, prelegerilor și ținerea consultărilor regulate în §. 15 litera c, și d, ce se vor ținea, resp. ceti din partea membrilor. Aceste operate trebuie cel puțin cu 3 zile înainte, insinuate la președinte.
4. Referada comisiunii asupra rapoartelor de sub nr. 2.
5. Defigerea timpului și locului adunării gen. viitoare.
6. Încassarea taxelor anuale pentru Reuniune.
7. Eventuale propuneri.
8. Încheierea adunării generale.

Belotinți, :8 Iulie [10 Aug]. 1902.

Vasilie Bogoi
președ.

Iuliu Putici
notar.

Licitațiune minuendă.

Pe baza concludului Venerabilului Consistor diecesan din 9/22 Februar 1902 Nr. 596, comuna bisericească gr. or. rom. din **Jabăr** publică licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a edificiului școlii pe lângă prețul de exclamare de 4000 cor., cu termen de licitație pe 24 August stil. nou, la orele 2 după amiază, în edificiul școlii din loc.

Atât planul cât și specificația de spese, și toate condițiunile întreprinderii de mai sus, se pot vedea la oficiul parochial.

Licitanții, cari se vor presenta, n'au drept la diurne și viație.

Jabar, la 24 Iuliu st. v. 1902. 3—3

Iosif Marunescu,
preș. comit. par.

Damian Juratoriu,
not. comit. par.

În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, ppresbiter.

Pentru reparația internă și esternă precum și pictarea bisericii gr.-ort. rom. din **Almaș** (prot. Buteților) și văpsirea turnului și a acoperișului ei, în înțelesul concludelor corporațiilor parochiale, și pe baza preliminarilor de spese aprobate de Ven. Consistor diecesan în nexul dispozițiilor de sub Nr. 3099/1902, cu prețul de exclamare 3072 cor. se publică licitație minuendă pe ziua de 8/21 Sept. a. c. orele 2 d. a. în localitatea școlii din **Almaș**.

Condițiunile de licitație precum și preliminarile de spese și până la licitație se pot vedea la *subscrisul* oficiu parochial.

Almaș, la 11/24 Aug. 1902.

Cornel Lazar,
paroch.

Concurse.

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățator dela școala confesională gr. or. rom. din

Ohaba-Forgaciu, inspectoratul Belințului, se escrie concurs cu termin până la **1/14 Septemvre** a. c. în care zi se va ținea și alegerea.

1) În bapi gata 450 cor.; 2) 2 jughere pământ arător; 3) în naturalii: 9.30 Hct. (7 $\frac{1}{2}$ mm.) grâu și 9.30 Hct. (7 $\frac{1}{2}$ mm.) cucuruz, sau 150 cor.; 4) pentru 16 metri lemne 64 coroane; ear restul de 16 metri pentru încălzirea școlii; 5) pentru scripturistică 10 cor.; 6) pentru participare la Reuniune 12 cor.; 7) dela înmormântări, unde este poftit, 1 cor. de înmormântare; 8) Locuință cu 2 chilii și bucătărie, grajd și grădină de $\frac{1}{4}$ juger.

Locuința este foarte frumoasă.

După grădina școlii, învățatorul poartă sarcinile publice, fiind-că el o folosește.

Concursele, ajustate amésurat legilor în vigoare, se adresează comitetului parochial din Ohaba-Forgaciu și se înaintează pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megy); ear reflectanții au să se presente în termenul concursual în sf. biserică, într'o Duminecă sau într'o sêrbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Concurenții destoinici a instrua și conduce corul se vor preferi. Concurenții sunt poftiți, într-cât ar fi funcționat în alt loc ca învățatori, a arăta în petiția concursuală, că, cu începere de când își formează pretensiune la cvinevenal.

1—1
În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, protopresb.

Conform decisiunii Ven. Consistor cu datul 9/22 August a. c. Nr. 4573 și a comitetului parochial se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Sarcia-română**, protopresbiteratul B.-Comloșului, cu termen de alegere, la **30 de zile** după prima publicare.

Emolumentele sunt: 1) 560 cor. salar fundamental; 2) pentru conferență și scripturistică 15 cor.; 3) doi stângini de lemn aduși în curte; 4) paie cât vor trebui pentru încălzirea locuințelor învățatorului și a salei de învățământ, ear aduse în curte; 5) 2 jugere și 200 \square pământ arător; 6) cvartir liber cu câte 2 chilii culină și cămară; 7) la înmormântare — unde va fi poftit — 1 coroană.

Reflectanții au a-și înainta recursurile lor adresate comitetului parochial ajustate cu următoarele documente: 1, Estras de botez; 2, Testimoniu despre absolvarea preparandiei confesionale; 3, Testimoniu de cvalificaciune și 4, Atestat despre serviciul prestat; au a le adresa P. On. Domn Paul Miulescu ppresbiter și inspector în Nagy-Komlos (com. Torontal).

Comuna bisericească asigură cvinevenalul, numai după un serviciu de 5 ani prestați în Sarcia. Fiind totodată alesul și cantor, reflectanții au a se presenta în sf. biserică în vre-o sêrbătoare, spre a cânta.

B.-Comloș, 12/25 August 1902.

Pentru comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU ppresbiter
inspector școlar. 1—3

Conform concludului Ven. Consistor gr.-ort. din Oradea-mare de sub nr. 1122 a. c., pentru parochia **Cusiiș** se escrie concurs nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) pământ parochial, 8 jugere și două cemetarii, contribuția o plătește comuna; b) dela 150 numere câte o coroană; c) stolele îndatinate; d) întregirea dotației dela stat 405 cor. 66 fil. — respective 605 cor. 66 fil. și relut de cortel 80 cor.

Recurentii vor [avea ași trimite petițiunile cu

documentele recerute până la termen subsemnatului protopop în Beiuș.

Beiuș, la 12/25 Aug. 190.

În conțelegere cu comit. par. VASILIE PAP, protopop.

—□— 1—3

Se publică concurs pentru următoarele stațiuni învățătorești în tractul **Vaşcou** cu termen de **30 zile** dela prima publicare, și anume: 1. Cărpinet. 2. Sebiș-Belegeni. 3. Poieni-de-jos. 4. Rieni-Sudrigiu. 5. V. Seliște.

Salarul e 600 cor. cu toate emolumentele compute, eventual cu ajutor dela stat.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile cu documentele recerute în termenul prescriș la subscrisul protopop în *Beiuș*.

Beiuș, la 12/25 Aug. 1902.

Pentru comit, parochiale: VASILIE PAP, prot. Vașc.

—□— 1—3

Se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela cl. II-a din com. **Șoimoș**, protopresbiteratul Radnei, cu termen de alegere pe **Joi, în 29 Aug.** [11 Sept.] „Tăerea capului Sft. Ioan Botezătorul.”

Emolumentele sunt: 1) salar în bani gata 600 cor.; 2) 12 metri de lemne pentru învățător; — ear pentru încălzitul școlai și pentru curățit se îngrijește com. bis.; 3) spese pentru scripturistică le va da comuna bis. după trebuință; 4) drept de pășunat are învățătorul având pentru vitele ce le va avea a solvi taxa de pășunare asemenea ca locuitorii; 5) spesele pentru participarea la conferențele învățătorești le va căpăta din lada comunei politice și încât acelea de acolo nu s'ar acoperi, atunci le va suplini com. bisericască din spesele cultului; 6) cvartir are comod din 2 chilii, cuină, cămară, podrum precum și grădină de legume destul de mare; 7) contribuțiunea după persoana sa o va solvi învățătorul; 8) alegândul învățător va avea să ducă și cantoratul în bis. strana dreaptă, fără altă remunerațiune; — având dela înmormântări unde va fi poftit și unde va merge pe rind cu colegul seu, de unde va căpăta taxă de câte 1 cor. 20 fil. și câte 2 eor. făcându-se ceremonii la înmormântare.

Reflectanții sunt avisați a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în Sfânta biserică din Șoimoș spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, ear recursele ajustate cu documentele necesar adresate com. parochial a le subșterne P. O. Domn adm. protopopesc Vasile Beleş în Arad până inclusive 27 Aug. (9 Sept.) a. c., având recurenții a da declarațiune, ca pe basa serviciului prestat în altă comună nu-și formează drept de a cere cvincvenal dela această comună.

Șoimoș, din ședința estraordinară a com. parochial ținută la 6/19 Aug. Aug. 1902.

Sima Bîrlea, m. p.
notar.

Iosif Vuculscu, m. p.
preș. com. par.

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, admin. prot. și inspector școlar.

—□— 2 3

Pentru îndeplinirea parochiei vacante din comuna **Petîrș**, în protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt:

1. Una sesiune parochială de 30 de jug. pământ, parte arător și parte fânaș; 2. O grădină parochială; 3. Birul și stolele usuate dela 60 de numere de case; 4. Eventuala întregire dela stat, de după cvalificațiunea alegândului paroch.

Recurenții sunt avisați, ca recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune pentru parochii de

cl. III., și adresate comitetului parochial din Petîrș, — să le subștearnă subscrisului protopresbiter Voicu Hamsea în Lipova (Lippa) până la termenul susindicat, precum și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Petîrș, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Petîrș, la 28 Iuliu [10 Aug.] 1902.

2—3 Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VOICU HAMSEA, ppresbiter.

—□—

Se escrie concurs pentru următoarele stațiuni învățătorești din tractul Peșteșului, comitatul Bihor:

1. **Chigic** cu termen de alegere pe **29 August (11 Septevre)** a. m.

2. **Copacel** cu termen de alegere pe **29 August (11 Septevre)** p. m.

3. **Zovan** cu termen de alegere pe **1/14 Septevre** 1902.

4. **Cetea** cu termen de alegere pe **8/21 Septevre** 1902.

Emolumentele sunt pentru fie-care stațiune 600 cor. eventual pentru cei cvalificați prospectul pentru ajutor dela stat.

Cei-ce ar dori să ocupe vre-una din aceste stațiuni sunt poftiți a-și trimite recursele provăzute cu documentele recerute subscrisului, adresate comitetelor parochiale, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică spre a se face cunoscut poporului.

2—3 Comitetele parochiale.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP ppresbiter. și inspector școlar.

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorească din **Iermata** [Gyarmata] în tractul Ienopolei, prin aceasta se escrie concurs ce espiră la împlinirea alor **30 zile** dela întâia publicare în foaia oficială.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 504 coroane; b) 20 metri lemne din cari are a fi încălzită și sala de învățământ; c) — pentru conferințe 12 cor.; d) pentru scripturistică 8 cor.; e) pentru curatorat 12 coroane; f) dreptul de pășune de 3 capete vite, ori despăgubirea corespuzătoare cam 20—30 coroane; g) dela înmormântări — cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1 cor., dela înmormântări mici 40 fileri; h) cvartir constător din 2 chilii și cuină, grajd și grădină de legume.

Cvincvenalul se asigură după serviciu de 5 ani prestat în comună.

Reflectanții au a se presenta până la ziua alegerii în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic și a-și așterne recursele pe calea P. On. Oficiu protopresbiterat din Ienopolea (B.-Ienő).

Iermata, din ședința comitetului parochial ținută la 28 Iulie 1902.

Ioan Moga, m. p.
par. preș.

Dimitrie Hânciuța, m. p.
notar.

Cu știrea mea: CONSTANTIN GURBAN, protopresbiter.

—□—

2 - 3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești diin **Minead** pe basa ord. cons. Nr. 4201/902, se publică de nou concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: a) 200 cor., numerar; b) 9:6 Htl. bucate [1/2 grâu, 1/2 cucuruz] în preț de 115 cor. 10 fil.; c) 4 st. □ lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; d) 2 măs. fasole în valoare de 8

cor. e] venite cantorale circa 20 cor.; f] 2 jug. pământ estravilan, evaluat la 10 cor.; de tot deci 411 cor. 20 fil. și cvartir liber cu supraedificate și grădină.

Întru cât stațiunea se va pute deplini cu învățator cvalificat, salarul se va întregi prin ajutor, la suma minimală prescrisă.

Reflectanții să-și înainteze recursul ajustat cu documentele prescrise și cu „Declarație,” că pe baza serviciilor, de când își formează drept la cvincvenal? P. On. oficiu ppsc din Buteni [Butyin, Arad m.] și să se prezenteze în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA m. p., ppresbiter.

—□— 2--3

Pentru indeplinirea postului învățătoresc dela școala din **Pernești**, din protopopiatul Radnei, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale sunt: 1. În bani 200 cor.; 2. 5 metrice de grâu și 5 de cucuruz; 3. 20 metrice de fân; 4. Jumătate sesiune pământ învățătoresc pe deal; 5. Cortel liber cu grădină pentru legume; 6. Pentru conferență 20 cor.; 7. Pentru formular 10 cor.; și 8. Stola cantorală îndatinată.

Alegândul învățator are să conducă și cantoratul în biserică fără alta remunerațiune, — și are să dea declarațiune, că pe baza serviciului prestat în altă comună, nu-și formează drept de a cere cvincvenal dela această comună.

Dela recurenți se recere, ca recursese instruate conform prescrișelor Statutului Org. și regulamentului de învățământ, adresate comitetului par. din Pernești să le trimită oficiului protopopesc din M.-Radna, având până la terminul de espirarea concursului a se presenta în sfânta biserică din Pernești, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesti și tipic.

Pernești, din ședința comitetului parochial ținută la 17/30 Iulie 1902.

2—3 *Comitetul parochial.*

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, adm. protopopesc și inspector școlar.

□ —

Pentru indeplinirea postului de învățator la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Corbești**, (cottul Aradului, protopresbiteratul M.-Radna) se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă: „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 340 cor.; 2. 6 stângeni de lemne, din care e a se încălzi și sala de învățământ; 3. pentru rescumpărarea fânului 48 cor.; 4. Pentru conferență 10 cor.; 5. Cvartir liber cu intravilanul școalei; 6. În bucate: 6 șinice grâu și 6 cucuruz.

Doritorii de-a ocupa această stațiune sunt avisați, ca recursese lor ajustate cu documentele legale și adresate comitetului parochial din Corbești, să le subștearnă până la terminul susindicat părintelui adm. protop. tractual în Arad, având a se presenta în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântările bisericesti.

Corbești la 29 Iunie 1902 st. v.

2—3 *Comitetul parochial.*

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, adm. protopopesc și inspector școl.

—□—

Pentru indeplinirea postului învățătoresc dela școala din **Lupești**, din protopopiatul Radnei, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale sunt: 1. În bani 588 cor.; 2. Jumătate sesiune pământ învățătoresc pe deal; 3. Un jugher grădină de legume; 4. Pentru conferență 20 cor.; 5. Pentru formulare 16 cor.; 6. stola cantorală usuată; 7. Cortel liber.

Alegândul învățator are să conducă și cantoratul în biserică fără alta remunerațiune, și are să dea declarațiune, că pe baza serviciului prestat în altă comună nu-și formează drept de a cere cvincvenal dela această comună.

Dela recurenți se recere, ca recursese instruate conform prescrișelor Statutului Org. și regulamentului de învățământ, adresate comitetului parochial din Lupești să le trimită oficiului protopopesc din M.-Radna, având până la terminul de espirarea concursului a se presenta în sfânta biserică din Lupești, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesti și tipic.

Lupești, din ședința comitetului parochial ținută la 17/30 Iulie 1902.

2—3 *Comitetul parochial.*

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, adm. protopopesc și inspector școl.

—□—

Pentru întregirea definitivă a postului de învățator la școala a III-a gr. or. rom. din comuna **Sâmbăteni** în protopresbiteratul Arad se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Dotatiunea anuală împreună cu acest post este: a) 1/2 sesiune de pământ estravilan și competența de pășune aparținătoare de tot 20 jugere cat. 293□; b) 6 stângeni de lemne din care are a-se încălzi și sala de învățământ; c) pausal de scripturistică 20 cor.; d) diurne de conferință 20 cor.; e) pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ 24 cor.; f) cvartir liber.

Dela competenți se poștește să producă: 1. Estras de botez că este român gr. or.; 2. Testimoniu despre absolvarea preparandiei; 3. Testimoniu de cvalificațiune învățătorească; 4. Atestat despre conduita morală precum și despre serviciul neîntrerupt prestat ca învățator până acum.

Alegândul învățator este obligat a conduce strana regulat și a instrui elevii școlari în cântările liturgice bisericesti.

Recursese ajustate cu documentele espuse, precum și declarațiunea că cu privire la dreptul de cvincvenal după serviciul prestat de când și-l compută adresate Comitetului parochial din Sâmbăteni au a-se trimitte P. On. Oficiu protopopesc în Arad, ear' recurenții spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, a-se presenta în atare Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică, până la ziua alegerei.

Dintre recurenți aceia cari afară de cursurile preparandiale poșed și altă cvalificațiune pregătitoare și cari poșed capacitatea de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Dat din ședința estraordinară a Comitetului par. gr. or. rom. din Sâmbăteni ținută la 8/21 Iuliu 1902.

Fabriciu Mamilă,

Muciu Popescu,

par. preș. com. par.

not. comit. par.

În conțelegere cu mine: VASILE BELEȘ, protopop și inspector școl.

2—3

—□—

Amăsurat ordinului Ven. Consistor diecesan dtdo 11/24 Iulie Nr. 3707/1902 să publică concurs pentru postul învățătoresc vacant din **Bărăteaz** cu termen de **30 de zile** dela prima apariție a concursului în foaia oficioasă: „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani: 480 coroane, solvinzi din partea comunei bisericesti; ear' restul de întregire la salarul minimal prescris de lege, se pune în prospect, a se solvi prin ajutor de stat.

2. Paie de foc 7 stângeni, pentru învățător și sala de învățământ.

3. Paușal de scripturistică 6 cor.

4. Paușal de călătorie la reuniune și conferințe învățătoarești, când va participa câte 4 cor.

5. Locuință, constatătoare din 2 chilii, cămară, grajd și grădină de legume.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit câte una cor.

Alegândul învățător să îndatinează de altcum a purta cantoratul bisericesc fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și trimită recursurile, ajustate cu documentele prescrise de lege și cu declarațiunea, că de când începând își formulează dreptul la cvincvenal, — adresate Comitetului parochial, la P. O. Domn Dr. Traian Putici, protopresbiter în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros, fűrdő-utza); ear' până la alegere să se prezenteze în sfânta biserică din loc, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în Barăteaz, din ședința Comitetului parochial, ținută la 21 Iulie v. 1902.

Pentru comitetul parochial:

Nicolau Crișmariu,

not. comit. par.

Cu consensul ppresb. tractual: **Dr. TRAIAN PUTICI,** inspector de școale.

—□—

3—3

Estras din protocoalele comitetului parochial din **Pădurani** și **Iersnic** pentru ocuparea postului de învățător.

1. Pădurani.

În bani gata 210 cor., conferență și scripturistică 30 cor., 32 metri lemne 64 cor., 476 litre grâu, ear, cucuruz 356 litre, ajutor 195 cor. anualminte și 2 jugere livadă.

Dela recurenți se recere să se presinte în sfânta biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Terminul de alegere pe **18/31 August 1902.**

2. Iersnic.

În bani gata 270 cor., 15 metri cucuruz = 120 cor., 7 $\frac{1}{2}$ metri grâu = 90 cor. ajutor dela stat 120 cor., 30 metri lemne 60 cor., scripturistica 6 cor., cvartir corăspunzător cu grădină de 80 stângini □.

Dela recurenți se cere să fie evalueați și să se presinte în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Terminul de alegere pe **25 August (4 Sept.) 1902.** Recursurile sunt a se adresa comitetului parochial și a se trimite pe calea oficiului inspectorat din Cladova p. u. Bethlenháza.

În conțelegere cu mine: **IOAN CĂPITAN,** insp. școl.

—□—

3—3

Pentru postul învățătoresc-cantorat, din **Feneriș** devenit vacant prin moartea învățătorului Teodor Ispas, se escrie concurs cu termin de alegere pe **18/31 Aug. 1902** pe lângă dotațiunea următoare:

Cortel împreunat cu școala, grajd și grădină, apoi un salar de 617 cor. constător din bani gata și

naturale, a cărui specificare se poate vedea la oficiul parochial.

Doritori de a ocupa acest post să-și trimită recursurile ajustate cu testimoniu de evalueațiune și atestat de conduită oficiului protopresbiterat al Beiușului în Răbăgani (Robogány) apoi până la ziua alegerii să se prezenteze în vre-o Duminecă la sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parochial ținută în Feneriș (u. p. Belényes) la 20 Iulie (2 Aug.) 1902.

Cornel Foltuțiu,

preș. comit. par.

Vasilie Herlașiu,

not. comit. par.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA,** protopresbiter. 3—3

Se escrie concurs pentru vacanta parochie de a III-a clasă **Cetea-Valemare** tractul Pesteșului comitatul Bihor cu termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: **dela Cetea:** 1. Casa parochială cu 2 chilii, culină, cămară, grajd; 2. 5 jugere catastrale lângă casa parochială 140 cor., aceste se dau în folosința preotului pentru 48 vici de bir în preț de 96 cor. 3. O grădină computată în 50 cor. 4. 2 cintirimuri 16 cor. 5. Lemne de foc câte va ave lipsă 20 cor. 6. Stolele usuate la an 140 cor. 7. De la 110 case o zi de lucru cu mâinile a 40 fil. 44 cor. 8. Pășunat de vite gratis. La olaltă 506 cor.

Dela Vale-mare. 1. Casa parochială cu grădină 120 cor. 2. Pământ din afară 40 cor. 3. Cimitirul 20 cor. 4. Birul, 60 de vici cucuruz cu ciociul 60 cor. 5. Bani gata 70 cor. 6. Stolele usuate 120 cor. 7. Camăta unor fundațiuni 56 cor. 8. Dreptul de pășune și lemne 48 cor. La olaltă 534 cor. Dela Cetea 506 cor. Dela Valemare 534 cor. Ajutor de stat la cei fără 8 clase (congruă) 299 cor. 4 fil. Suma 1339 cor. 4 fil.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt poftiți a-și trimite petițiunile lor ajustate conform dispozițiunilor regulamentului pentru parochii subscrisului în Lugoșul-superior până la terminul susamintit și a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Cetea spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

3—3

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIP,** ppresbiter.

—□—

Pe basa decisului comit. parochial din 12/25 Ianuarie a. c. și în urma dispozițiunei Ven. Consistor diecesan din Arad, dato 13/26 Iulie a. c. Nr. 3830, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parochiei vacante din Toracul-Mare.

Venitele acestei parochii constătoare din una sesiune pământ arător, birul și stolele usuate, computate fiind de P. Ven. Consistor la 160 cor., după detragerea tuturor dărilor. Dela recurenți se recere evalueațiune pentru parochii de clasa primă. Dările publice le va suporta alegândul paroch.

Recursurile ajustate după cerințele Regulamentului și adresate comitetului parochial, sunt a se înainta în terminul de sus la P. On. oficiu protopresbiterat gr.-ort. român în Nagy-Komlós, comit. Torontal. Reflecțanții vor ave să se presinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **PAUL MIULESCU,** ppresbiter.

—□—